

Yttrande över nationell psykiatrisamordnings betänkanden *Ambition* och ansvar (SOU 2006:100) och *Vård och stöd till psykiskt störda lagöverträdare* (SOU 2006:91)**Ärendet**

Landstingsstyrelsen ska yttra sig över nationell psykiatrisamordnings båda rapporter *Ambition* och ansvar respektive *Vård och stöd till psykiskt störda lagöverträdare*. Samråd har skett med juridiska enheten inom LSF samt med verksamhetscheferna inom den psykiatriska verksamheten.

Förslag till beslut

Produktionsutskottet föreslås besluta

att föreslå landstingsstyrelsen att yttra sig i enlighet med förvaltningens synpunkter i detta tjänsteutlåtande

Förvaltningens synpunkter*Bakgrund*

I betänkandet *Ambition och ansvar* presenterar den nationella psykiatrisamordningen en nationell strategi för utveckling av samhällets insatser till personer med psykiska sjukdomar och funktionshinder. I ett betydande antal kapitel presenteras en stor mängd förslag när det gäller tillgänglighet, innehåll och kvalitet hos de insatser som ges till personer med allvarliga psykiska sjukdomar och funktionshinder. Sammanfattning av betänkandet bifogas.

I betänkandet om *vård och stöd till psykiskt störda lagöverträdare* framförs förslag om förbättrad omhändertagande genom utveckling av den regionala och lokala samverkan mellan framför allt kriminalvården, psykiatrin, rättspsykiatrin, missbruksvården och socialtjänsten i övrigt.

Bilagor

1. Sammanfattning av SOU: 2006:100
2. Sammanfattning av SOU 2006:91

Yttrande över båda betänkandena lämnas också av hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning. I detta tjänsteutlåtande läggs fokus på de frågor som

har starkast koppling till landstinget som huvudman för den egna produktionen, d v s i första hand de frågor som rör personalförsörjning, forskning och utveckling samt finansiering av förslagen i de båda betänkandena.

Övergripande synpunkter

Med tanke på den höga förekomsten av psykisk ohälsa och psykiska sjukdomar borde fler patientgrupper ha belysts ur ett folkhälsoperspektiv. Hit hör patienter med depressions- och ångestsjukdomar, grupper som ofta blir föremål för ibland omfattande insatser och sedan i hög grad förbättras och lämnar psykiatrin

Förslaget om slutenvård i nya former är intressant men behöver utvecklas när det gäller ansvar och finansiering.

Personal- och utbildningsfrågor

När det gäller personalförsörjning kan man konstatera att landstinget som stor arbetsgivare och stor vårdgivare har svårt att få sina behov av utbildad personal tillgodosedda, bland annat på grund av bristen på utbildningsplatser. Denna brist orsakas till stor del av utbildningsinstitutionernas möjlighet att själva styra antalet utbildningsplatser, vilket inte alltid överensstämmer med de största behoven. Här kan t ex nämnas utbildningen i vissa former av psykoterapi, som ibland inte omfattar de mest efterfrågade terapierna. Här kan, som psykiatrisamordningen föreslår, en samlad aktion från vårdens arbetsgivare när det gäller kontakterna med utbildningsanordnare av olika slag bli framgångsrik.

Betänkandena innehåller också förslag om kompetenshöjning inom stora delar av vården, inte minst när det gäller den psykosociala kompetensen inom primärvården, särskilt när det gäller barn och ungdomar. För att uppnå detta krävs enligt landstingets mening en planeringsprocess på 5-10 år, som bör starta ganska omgående med tanke på de stora pensionsavgångarna som stundar inom de närmaste åren.

Landstinget stödjer förslaget om möjlighet att under sju år kunna söka statliga medel för inrättande av särskilda studierektorer. Dessa skulle ha till uppgift att stimulera och stödja yngre läkare att söka sig till det psykiatriska verksamhetsområdet. Samtidigt är det beklagligt att den psykiatriska delen av läkarutbildningen på olika nivåer minskat under senare år.

Forskning och utveckling

Landstinget instämmer i psykiatrisamordningens bedömning när det gäller behovet av ökad kunskap inom psykiatrin och välkomnar förslagen till satsningar på forskning och utveckling. Satsningarna skulle dock troligen vinna på att koncentreras till några områden och också fortgå under längre tid för att möjliggöra full effekt av de satsade medlen. Särskilt behöver de i dag svaga systemen för implementering av nya metoder och kunskap utvecklas.

Finansiering m.m.

Sammanfattningsvis ställer sig landstinget i och för sig positivt till det ambitiösa arbete som psykiatrisamordnaren genomfört och som redovisas i de båda betänkandena. Förslagen medför dock genomgripande förändringar med utökade åtaganden i förhållande till bl.a. kommunal och statlig verksamhet och i konsekvens med detta betydligt ökade kostnader. Framför allt gäller detta förslagen om

- vård och stöd av psykiskt sjuka lagöverträdare,
- förstärkningarna inom primärvården, särskilt när det gäller barn och ungdomar
- utökat planerings- och samordningsansvar på individbasis kopplat till en ansvarsgaranti för personer med dubbeldiagnoser
- tvingande avtal om samverkan mellan kommuner och landsting

I de förslag till utvidgat landstingsansvar som presenteras, brister utredningarna framför allt i redovisning av realistiskt ekonomiskt underlag, samtidigt som den omfattande statliga styrningen i vissa lägen kommer att påverka beslutsutrymmet för landstinget och alltså får betydelse för den kommunala självstyrelsen. När det gäller dessa områden måste konsekvensanalyserna förtydligas och finansieringen klargöras. Landstinget förutsätter att finansieringsprincipen tillämpas.

Göran Stiernstedt